

САНАДИ ЧАМЪБАСТӢ

**Мулоқоти техникии мутахассисон ва коршиносони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии
Исломии Афғонистон**

**“Ҳамкори миёни Тоҷикистону Афғонистон оид ба гидрология ва экология барои рушди
устувори ҳавзаи дарёҳои Панҷ/Ому”**

10-уми майи соли 2018, Душанбе

**Тренинг оид ба масъалаҳои гидрология ва мониторинги экологии қисми обҷамъкунандаи
ҳавзаи дарёҳои Панҷ/Ому дар чаҳорҷӯбаи ҳамкори миёни Афғонистону Тоҷикистон**

11-12-уми майи соли 2018, Душанбе

Иштироккунандагони мулоқоти техникии мутахассисону коршиносони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Исломии Афғонистон ва тренинг оид ба масъалаҳои гидрологияву мониторинги экологӣ, ки созмонҳои давлатӣ, ҷамъиятӣ ва байналмилалӣ, воситаҳои ахбори оммаи Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҶТ) ва созмонҳои давлативу байналмилалии Ҷумҳурии Исломии Афғонистонро (ЧИА) намояндагӣ мекарданд – беш аз 60 нафар, дар шаҳри Душанбе, Тоҷикистон, бо даъвати Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ҳам омаданд ва аҳамияти масъалаҳои баррасишуда ва самтҳои афзалиятдори фаъолияти муштаракро, ки тӯли солҳои 2015-2017 амалӣ шудаанд ва дурнамоҳои ҳамкориро барои солҳои 2018-2020 эътироф намуданд.

Масъалаҳоро дар соҳаи гидрометеорология ва муҳити зист, ки мавзӯи ҳавасмандии умумии ду кишвари неки ҳамсоҷанд, баррасӣ намуданд ва бо рафти иҷрои фаъолиятҳои зерин шинос шуданд:

- “Созишнома миёни Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҳукумати Ҷумҳурии Исломии Афғонистон оид ба ҳамкорӣ дар соҳаи рушд ва идоракунии захираҳои оби дарёҳои Панҷ ва Амударё” (аз 25-уми октябри соли 2010) барои солҳои 2010-2017 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Исломии Афғонистон;
- “Ёддошт оид ба мубодилаи додаҳову маълумотҳои гидрологӣ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ/Амударё миёни мақомоти ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Исломии Афғонистон ва Ҷумҳурии Тоҷикистон – ҳадамоти гидрометеорологӣ барои солҳои 2015-2017 ва дурнамои то соли 2020” (аз 25-ум ноябри соли 2014);
- Семинар ва экспедитсияи муштарак ба болооби дарёи Панҷ (қисми Бадахшони Тоҷикистону Афғонистон ва шаҳри Хоруғ, ВАБК, сентябри соли 2017);
- Гузориши нави экологии Тоҷикистон (2018) ва масъалаҳои рӯзмарраи экологӣ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ ва Амударё;
- Нақшаҳои таъсис додани комиссияи муштарак оид ба ҳавза ва нақшаҳои идоракунии ҳавзаи дарёи Панҷ дар Тоҷикистон ва лоиҳаҳои ҷорӣ дар ҷониби Афғонистон.

Иштироккунандагон пешниҳодҳои мушаххас ва гунаҳои ҳалли баъзе масъалаҳову нозуқиҳои техникаро пешкаш намуданд, ки дар рафти амалисозии созишномаҳо ва ҳамкориҳо ошкор шудаанд ва омодагии худро ҷиҳати фаъл намудани кор барои гузоштани саҳми сазовору самаранок дар амалисозии Қатъномаи Маҷмаи Умумии СММ “Даҳсолаи байналмилалии

амал “Об барои рушди устувор, 2018-2028” изҳор карданд, ки бо ташаббуси Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон шудааст.

Бо дарназардошти он, ки ҳар ду кишвар таҳияи нақшаҳои идоракунии ҳавзаҳои дарёҳоро анҷом дода истодааст, суръати ҳамкорӣ дар самти коҳиш додани хавфи офатҳои табиӣ меафзояд ва технологияҳои механизмҳои нави гирифтани иттилоот ва мубодилаи маълумот пайдо мешаванд, иштироккунандагони мулоқот аз имкониятҳои вусъат додани ҳамкорӣ дар соҳаи гидрология ва экология истиқбол намуданд.

Созмонҳо ва равандҳои байналмилалӣ, ҳам шарикони нав ва ҳам шарикони мавҷуда, дар ҷаҳорҷӯбаи барномаи ҳамкориҳои Тоҷикистону Афғонистон ҷиҳати банақшагириӣ ва ҳамоҳангсозии тадбирҳои муштарак дар Ҷумҳурии Исломии Афғонистон ва Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷаҳорҷӯбаи лоиҳаҳои ҷорӣ ва ояндаи ҳавзаҳои дарёҳои Панҷ/Амударё ва инкишоф додани синергизм (аз ду тараф тақвият додани амалкардҳо) ва фаъолияти муштарак дар баррасии пешниҳодҳои амалҳо омодагии худро изҳор намуданд.

Барои ташаккули ҳамкорӣ ва фаъолияти муштарак баъди барои ҳар ду ҷониб судманд, иштироккунандагони мулоқот тавсияҳои асосии зеринро пешниҳод намуданд:

- Идома додани мониторинги муштарак захираҳои об, аз ҷумла сатҳ ва хароҷоти об дар дарёҳо, инкишоф додани мунтазамӣ ва такмил додани қолиби мубодилаи маълумот барои нигоҳдории кадастри об, бақайдгирии захираҳои об ва маълумотномаи гидрологӣ бо маълумотҳои андозагириҳои воқеӣ;
- Баргузор намудани семинарҳо барои истифодабарандагони маълумоти гидрологӣ, кор бурдан рӯи такмилдиҳии методҳои паҳнсозӣ ва мубодилаи маълумоти гидрометеорологӣ бо дарназардошти фикру мулоҳизаҳо ва эҳтиёҷоти истифодабарандагон;
- Тӯли дурнамои дарозмуддат омода кардани арзёбиҳои сенарияҳои муштарак ва омӯхтани пайомадҳои тағйири иқлим ба пиряхҳо ва дараҷаи обдории дарёҳои ҳавзаҳои дарёҳои Панҷ/Ому;
- Омӯхтани масъала ва идома додани ҷустуҷӯи ҷорасозии беҳтарин барои мониторинг ва бақайдгирии захираҳои об дар ҷунин маконҳои стратегие мисли Айвоҷ (ҷараёни дарё дар кишварҳои поёноб) ва вусъат додани барномаи корҳо оид ба равандҳои дарёҳо ва қазри дарёҳо, шусташавии хоки (эрозияи) соҳил (аз ҷумла, ҳифзи дидбонгоҳи гидрологӣ ва дигар инфрасохтори муҳим аз шусташавӣ ва пахши лойқа) ва параметрҳои дигар;
- Инкишоф додани ҳамкорӣ бо Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати таъсис додани системаи иттилоотӣ оид ба об ва таъмини дастрасӣ ба иттилоот бо дарназардошти эҳтиёҷоти истифодабарандагон аз қабилҳои вазоратҳо, идораҳо ва созмонҳои манфиатдор ва салоҳиятдор. Мӯсоидат намудан ба таҳияи нақшаҳои ҳавзавии Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи гидрология;

- Идома додани табодули таҷриба ва маълумот оид ба комёбиҳо дар соҳаи гидрология ва ҳамоҳангсозии масъалаҳои гидрологӣ ва мониторинги экологӣ ва эътино ба офатҳои табиӣ бо иштироки мутахассисони вазоратҳову идораҳои манфиатдор ва созмонҳои байналмилалӣ. Яке аз механизмҳои ҳамоҳангсозӣ таҷдиди пайвасти атласи ҳамкорӣ, омодагии масолаҳои нави иттилоотӣ ва рӯйхатҳои/параметрҳои таҷҳизот ва стансияҳо аст;
- Идома додани тренингиҳо, экспедитсияҳои муштарак ва дигар тадбирҳои дорои хусусияти амалӣ, аз ҷумла иҷозати бехатар ва ҳамкориҳои мустақими нозирони маҳаллии гидрологӣ оид ба масъалаҳои амалиётӣ, методҳои технологияҳои нави обшиносӣ ва пиряхшиносӣ, нишондиҳандаҳои экологӣ ва коҳиши хавфи офатҳои табиӣ;
- Фаъл кардани ҳамкорӣ оид ба тугёнҳои зуд ташаккулёбандаи об, обхезиҳо ва коҳиш додани таъсири офатҳои табиӣ ба инфрасохтор ва аҳоли, аз ҷумла пешгунии муштарак, огоҳсозии бармаҳал ва харитасозии хавфҳо дар ҳавзаи дарёи Панҷ бо истифода аз технологияҳои муосир ва эҳтиёҷоти истифодабарандагон;
- Инкишоф додани зарфият дар сатҳи маҳаллӣ, аз ҷумла фаъолияти муштарак дар сатҳи маҳаллӣ ва вилоятӣ, барои ҳалли масъалаҳои маҳаллии экологӣ;
- Фаъл кардани ҳамкорӣ барои ҳифзи навъҳои аз нигоҳи ҷаҳонӣ назарраси набототу ҳайвонот (ширхӯрони калон, навъҳои қонварони муҳоҷир, эндемикҳо ва растаниҳои монанди зиротӣ) ва ноҳияҳои асосии гуногунии биологӣ;
- Бо дарназардошти пешниҳодҳои иштироккунандагон аз кишварҳо ва изҳороти ҳавасмандӣ аз созмонҳову лоиҳаҳои байналмилалӣ, таҷдид намудани барномаи корҳову ҳамкориҳои муштарак дар самти гидрология ва экология дар дурнамои то соли 2020 зарур аст.

Иштироккунандагони мулоқот ба муассисаҳои зерин изҳори сипос намуданд:

- **Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Консулгарии Сафорати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Кобул, Вазорати энергетика ва захираҳои оби Ҷумҳурии Исломии Афғонистон, Агентии ҳифзи муҳити зисти Ҷумҳурии Исломии Афғонистон (NEPA), Дафтари Барномаи СММ оид ба муҳити зист (UNEP) дар Кобул** ҷиҳати таъйини номзадҳо ва мусоидат ба сафари ҳайати намояндагони Ҷумҳурии Исломии Афғонистон ба Ҷумҳурии Тоҷикистон, иштироки фаъл дар кори мулоқоти техникӣ ва тренинг;
- **Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла Агентии гидрометеорология** барои ташкили чорабиниҳо, иштироки фаъл дар кори мулоқотҳо ва омодагии ҳамкорӣ бо ҳамаи созмонҳои манфиатдор дар Ҷумҳурии Исломии Афғонистон ва Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷаҳорҷӯбаи гурӯҳи корӣ ва барномаи ҳамкорӣ ҷиҳати амалисозии созишномаи байниҳукуматӣ барои солҳои 2018-2020;

- **Комиссияи Иқтисодии СММ барои Аврупо, Финландия ва Россия** барои дастгирии пайвастаи техникиву молиявӣ **ва дигар шарикони байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ислонд Афғонистон** барои омодагӣ ва нияти пешбинишудаи ташаккул додани ҳамкорӣ бо ҳамаи ҷонибҳои манфиатдор ҷиҳати амалисозии пешниҳодҳо ва лоиҳаҳо дар чаҳорчӯбаи барномаи Тоҷикистону Афғонистон;
- **Шабакаи экологии Zoі** барои дастгирии пурмуҳтаво ва техникий ташкили тренинг ва мусоидат намудан ба таҳияи санадҳо, маводҳо ва презентатсияҳо.

Душанбе, 12-уми майи соли 2018